

L'escuma de mar

L'existència d'una doble forma, **L**escuma i espuma, per a designar una mateixa idea, sempre origina alguna vacil·lació. Escuma és una forma que, generalment, hom adquireix a través de la llengua escrita, i en el moment en què això s'esdevé, en molts casos, aquest nou coneixement, suposa, com a contrapartida, la creença —la creença errònia— que espuma és una barbarisme propi de la llengua parlada, que caldria substituir per escuma. Però el fet inqüestionable és que en català posem totes dues formes, escuma, que és un mot d'origen germànic, i espuma, que és un nom que hem obtingut del llatí, encara que els etimòlegs ens adverteixen que la primera es va formar seguint l'analogia de la segona. I, un cop situats en el terreny de la sinonímia, no podríem pas deixar d'esmentar que amb mateix sentit que escuma i espuma, tenim també les formes broma i bromera, l'ús de les quals, especialment la darrera, és molt popular.

El mot escuma es troba també com a part integrant del nom compost escuma de mar, amb el qual es designa un mineral tou, fàcil de treballar, molt conegut perquè se'n fan pipes. El terme escuma de mar no figura encara inclòs al Diccionari Fabra, bé que a l'article pipa indica que l'escuma de mar és una de les diverses matèries de què es poden fer les pipes. La Gran Enciclopèdia Catalana ja ha recollit el terme, i ens explica que designa una roca formada sobretot per talc, en la seva varietat anomenada sepiolita. Tothom diria que aquest nom, escuma de mar, és una denominació poètica, o qui sap si amb un cert valor descriptiu. Però segons que sembla, no és sinó el producte d'una confusió. El nom provindria d'un fabricant de pipes que es deia Kümmer. En francès, «pipe de Kümmer» es va transformar en «pipe d'écume de mar», denominació que es va traduir als altres idiomes i que en el nostre ha donat pipa d'escuma de mar. Després, escuma de mar es va independitzar de les pipes, i es va fixar com a nom d'un mineral, seguint aquest camí anecdòtic, no pas freqüent, però tampoc del tot insòlit en la formació del llenguatge.